

KURIER LITERSKI

w WILNIE DNIA 28. Kwietnia V. S. ROKU 1806.

ROSSYA.

S. PETERSBURG V. S. 20 Kwietnia. Szef Riazskiego pólku muszkietyerów GL. Langeron umieszczony w armii, na jego miejscu Szefem tegoż pólku został od armii GM. X. Italiński Graf Suworow Rimnikski.

AUSTRYA.

WIEN 25 kwietnia. Następca tronu Arcy X. Ferdynand, inni synowie i córki Franciszka 2, którzy od początku ostatniej kampanii dotąd mieszkali w Kaschau mieście Węgierskiem, powrócili do naszej stolicy. Dobrowolne ofiary obywateli tego kraju dla prowincji wyniszczonych wojną, zawsze są wielkie i mnogie. Wszystkim w powszechności Monarcha oświadczył podziękowanie, i przez pisma publiczne postępki patriotyczny ogłaszać kazał; niektórzy honorową nagrodę otrzymali. W tych liczbie jest Zollner miernego majątku kupiec, który t. złot. ryń. złożywszy na wydatek wojenny, drugie tyle dał na wsparcie ubogiego ludu; Franciszek z medalem złotym obywatela dobrego zaszczycił. Jinni imu podobni pisma pochwalne od Cesarza odebrali.

Edykt r. 1801 wydany dla Królestw Gallicyi Zachodniej i wschodniej, którym zabroniono przedawać majątek dłużnika ceną od taksy mniejszą, w niektórych warunkach cofniono zupełnie, w drugich odmieniono, przywracając moc zupełną dawniejszym przepisom.

3 wojny w przeciągu 14 letnich rządów Franciszka 2 prowadzone, pomnożyły bardzo znacznie ilość papierowych pieniędzy w państwie Austryackiem; ten zbytek ażeby szkodliwym nie był krajowi, rząd zatrudnia się roztrząsaniem podanego niedawno projektu. Liczy dziś Monarchia 22 miliony poddaństwa. Z tych, według myśli autora, 10 mill. będzie takich, którzy corocznie w nadzwyczajnej daninie, wnosić mogą do skarbu 5 zł ryń. bankocetłami; summa corok wyniesie 50 mill. za którą rząd corocznie wykupić i umorzyć może więcej 60 mill. obligacji swoich, gdy te dziś względem bankocetłów tracą kilkanaście procentów. Niech danina będzie składana od owych 10 mill. ludzi przez 3 tylko lata, umorzemy za iey pomocą w tym przeciągu czasu więcej 200 mill. obligacji. Zkąd iak wielka nastąpi ulga dla skarbu, iaki szacunek dla pozostałych w cyrkulacji papierów, zmniejszenie ceny na żywność teraz wysokiey, któż nie widzi.

Miasto Ragusa nie jest osadzone żołnierzem Francuzkim; dotąd używa dawnej swobody. Przez okolice Triestu ciągną do Dalmacyi dywizye wojsk Napoleona; jednak żadna nie wkroczyła do miasta, mając drogę w okolicach wskazaną. Żywność i wszelkie potrzeby każda z sobą prowadzić musi; wiadomo, iż rolnictwo nie najlepiej kwitnęło w pomienionej prowincyi; ledwie dostarczało urodzaj na wyżywienie obywateli, którzy żegluga zatrudnieni, w handlu morskim znajdowali wsparcie i wygodę. Ten dziś jest zatamowany zupełnie na Adryatyckiej odnodze; przeto część wielka bogatszych Dalmatów oyczynę opuszcza, z dobytkiem i familiani szukając bezpieczeństwa i pokoju u postronnych. Trieste nie jest wolny od klęski. W porcie mamy nieskończoną liczbę okrętów, z których żaden nie wychodzi na morze, częścią dla bojaźni spotkania krążących korsarzów, częścią iż ładunku mieć nie może. Więc Kapitanowie lud swój wysadzają na ląd, uwalniając od służby; przez co rośnie drożyzna w mieście; chociaż nieznany podziśdzien żywności niedostatek; magazyny w czasach szczęśliwszych napełnione, nie wypróżniły się jeszcze.

Goniec od Króla z Sycylii z Palermo Adryatycką

odnogą na Trieste przysłany doniosł, że w całej Sycylii wszelka jest gotowość do odparcia nieprzyjacielskiej napaści. Wprawdzie Massena zda się zamyślać o ważnym przedsięwzięciu; port Reggio i ciasną napelniając wielo przewozowemi statkami; które ponieważ nie mają zastony od wojennych okrętów, Anglicy łatwo potrafią one zniszczyć, albo przynajmniej żegluga uczynić niepodobną. Głoszą Francuzi, że wkrótce blisko Messiny pokaże się flotta Hiszpańsko Francuzka, z okrętów Carthageńskich i Toulouńskich złożona; przeciwna zaś strona rozumie, iż Adm. Collingwood dość jest mocny, a żeby połączeniu i żegludze tych eskadr przeszkodził.

Tymczasem 4500 żołnierza G. Craigh z Malty do Messiny sprowadził na załogę, ciasną zaś napełnił i zamknął 3 okrętami lin. kilka fregat i korwet. Mówiono nieraz, że w tym miejscu krążenie jest niebezpieczne dla większych okrętów. Pamiętamy jednak, że r. 1798 Adm. Nelson przez ciasną prowadził całą flotę, szukając płynącego Napoleona do Egiptu. Dzisiejsi żeglarze nie lękają się bynajmniej strasznych starożytnym potworów, Scilly i Charibdy.

To jeszcze pewna, że kilkadziesiąt statków, które z Neapolu przenosiły do Palermo bogate sprzęty, i szacowne zabytki starożytne, dla srogiej burzy od brzegów wyspy odpędzone, dostały się Francuzom; na nich między innymi znaleziono sławne posągi Herculesa Farnesiuszów i Flory. Sama nawet Królowa była w niebezpieczeństwie; okręt iey Archimedes musiał powracać do Neapolitańskiego portu, i był już bliskim nadbrzeżnych batteryi; lecz nakoniec dziwną maytków odwagą i sprawnością ratowany został.

Stan prawdziwy Calabrii nie dobrze wiadomy. Słychać, iż następca tronu postanowił bronić prowincyą do upadłej; gdyby zaś widział niepodobieństwo odparcia liczniejszych nieprzyjaciół, ma do Sycylii przejść na okrętach, i z wodzami Francuzkiemi zrobić umowę dla tej wyspy zyskową. Nawet słychać, iż do Józefa Buonaparte bawiącego w Neapolu przysłano statek flagę niosący, iakiey używać jest zwyczaj, gdy nadmorskie mocarstwa przystępują do pokoju. Gaeta zaś broni się uporczywie. X. Hesse Philipsthal odpiera szturmujących Francuzów, i nie rychło być może dobytym, jeżeli mu wprzód nie będzie odjęta morzem komunikacya z Sycylią, zkąd częste posiłki miewa. Jeden z Officyerów Irlandzkich w służbie Ferdynanda 4 zostających, nie mając nad 40 ludzi, zamknął się w małej twierdzy, Civitella di Tronto, w przedsięwzięciu nie złożenia broni, chyba wraz z życiem. Francuzi muszą na niego odwracać liczną dywizyą i wiele artylleryi.

Rapport z Laybach przysłany doniosł, iż między komisarzami naszymi i Francuzkiemi spór zaszedł o wyznaczenie granic między Carniolą i krajem dawniej Weneckim nad rzeką Lisonzo; przeciwna strona domaga się więcej, niżeli traktatem Presburskim postąpił Franciszek 2. Wodzowie Napoleona sekwestrem zająć mieli złoto, srebro, klejnoty, kosztowne sprzęty znajdujące się w kościołach i klasztorach miasta Wenecyi i całego kraju podbitego; na wszystkich kupców narzucili uciążliwe daniny; miasto Udine chociaż nie największe, i mniej bogate od innych, jednak zapłacić musiało 40 t. dukatów Weneckich; ledwie 3 dni na złożenie takiej sumy pozwolono.

Twierdza Braunau śpiesznie przez Francuzów ujętą została. Dziś nadzieję mamy nieomylną, że w stanie terazn. będzie oddana domowi Austryackiemu. 60 dział ciężkich komendant na wały zatoczyć kazał. Od

Arcy X. Karola 3 regimenta Węgierskie są przeznaczone na osadzenie Braunau.

Liczna klasa mieszkańców Wiedeńskich, Decreter zwana, złożona najbardziej z rzemieślników nie mających prawa mieyskiego, którym iednak wolno jest bawić się rzemiosłem, byleby nie trzymali nad 2 ludzi, uformowała w czasie niebezpieczeństwa regiment milicyi; ten odbywał ciągle służbę pod rządem Francuzkim; po oddaleniu się nieprzyjaciół, umundurowany ozdobnie, uporządkowany, wyćwiczony, zciągnął na siebie oko i uwagę Monarchy; temu Cesarzowa chorągiew darowała haftowaną własną iey ręką; inne 4 dostały się innym dywizjom milicyi mieyskiej. Nastąpiło uroczyste wszystkich poświęcenie; 2 t. mieszczan zbrojnych stało w paradzie; dziwili się przytomni tym bardziej porządkowi i ćwiczeniu onych, że wszystko sprawiła w czasie krótkim gorliwość i ochota, bez wydatku skarbowego. Cesarz 150 Officyerów do stołu swojego zaprosił. Według układu Arcy X. Karola, Wiedeń takiej milicyi 20 t. wkrótce liczyć będzie; za którym przykładem gdy pójdą inne miasta i gromady kraiove, Monarchia Austriacka mieć może 400 t. zbrojnych, zawsze gotowych wspierać usiłowania woysk regularnych w potrzebie.

W r. 1797 gdy Napoleon zbliżał się do murów naszych, zrobiliśmy powszechne powstanie na obronę tronu i oyczyzny; odtąd w kwietniu m. obywatele Wiedeńscy obchodzą zwykły uroczystym obrządkiem doroczną pamiątkę wybawienia stolicy. W r. teraźn. rząd wcześniej ogłosił, że ta pamiątka obchodzona być nie ma; lecz nakoniec ustąpił powszechnemu żądaniu i gorliwym prośbom obywatelów naszych; odprawiliśmy uroczyste nabożeństwo w Kościele S. Stefana, zwyczajem dawnym, przy wojskowej paradzie i gęstym strzelaniu.

Jeżeli nędza jest wielka w kraju, i wielkie potrzeby obywatelów przez wojnę zniszczonych, z drugiej strony dobroczynność i ludzkość przemyślną widzimy i wspinała. W stolicy naszej pierwsi Panowie dają liczne bale, re-duty, karruzele, inne rozrywki, muzyczne Akademie, których zysk cały idzie na ratunek nieszczęśliwym. Tym sposobem reduta zawczoraj dana przez XX. Sinzendorf i 3 innych na 7 t. osob, przyniosła więcej 20 t. złotych.

X. Lichtenstein oświadczył radzie wojennej, że pensją, którą ze skarbu odbierał jako GL. ustępuje na zawsze dla żołnierzy ranionych podczas ostatniej kampanii.

BATAWSKA RP.

AMSTERDAM 26 kwietnia. Od czasu dawnego biegały w kraju i za granicą ogłosy wielorakie o losie przyszłym oyczyzny naszej; rzecz obiaśniają pisma Paryżkie. Pensyonarz, według nich, rządzić Batawami nie może, straciwszy nadzieję odzyskania wzroku straconego. Napoleon nie potwierdził wyraźnie konstytucyi przez niego danej ziomkom. Wielka w tej znajduje się przywara. Mieliśmy zostać RPtą; a iednak sam Schimmelpenninck wybrał i wyznaczył Reprezentantów narodu całego, prawodawców, wysokie Stany; przez co władza iego większą jest, niżeli Króla w Anglii, rządcy Francyi. Albo Monarchiczny, albo Republikański rząd mieć muszą narody; tu pod imieniem RP. ukryty absolutyzm, gdzie obywatele nie wybrali Reprezentantów swoich.

Po tej uwadze przydają pomienione pisma, że rząd Batawski zniesionym być powinien, iako nie mogący się nazywać Monarchicznym, aniteż wolnym. Zyskają na tém Batawowie. Bo jeśli rozumieją, że im nie trudno będzie wybierać Reprezentantów bez naruszenia domowej spokojności i zgody, niech będą Republikantami; jeśli pragną Monarchii, od nich wybor zależy; w każdym przypadku lepiej uczyni naród, niż gdyby miał zostać przy kształcie rządu dzisiejszego.

Przydają pisma nasze, iż Napoleon podawszy uwagi wyżey położone do roztrząśnienia Pensyonarzowi i Wysokim stanom z Ministrami i Konsyliarzami, oświadczył życzenie swoje, abyśmy pisali co rychley nową dla nas konstytucyą, której mocą Ludwik Buonaparte następcą Pensyonarza miał zostać. Zwołał Schimmelpenninck wal-

ną radę narodu w nadzwyczajnym czasie, roztrząsano podany projekt dnia 14; naostatatek iednomyślnością głosów postanowiono odrzucić wszelkie nowości i odmiany. Taką odpowiedź niesie do Paryża deputacya od Stanów i rady wybrana, z przydanem oświadczeniem:

Że Batawska RP. od połowy 16 wieku podziśdzień wolną i niepodległą była; swobody iey i udzielność uznane od wszystkich Mocarstw, ugruntowane są na dawnych i późniejszych przymierzach; dla zachowania tej wolności naród nieskończone czynił ofiary; gdyby się dziś zrzekał, traciłby nadzieję odzyskania z rąk Anglików osad podbitych. Nie chcą więc Batawowie pisać nowej konstytucyi, nie chcą wybierać nowego rządcę z liczby cudzoziemców; gdyby iednak zdało się zprzymierzeńcowi mocą wprowadzać te odmiany do kraju, może użyć przymusu i gwałtu.

Takie jest mniemanie iednych o poselstwie do Paryża wyprawionem; drudzy przeciwnie rozumieją; rzecz obiaśnić się musi w krótkim czasie, gdyż wszyscy deputaci razem z Bruxelles pośpieszyli do Francuzkiej stolicy, gdzie znajdujący się poseł RP. Brantsen w ich liczbie umieszczony został. W oczekiwaniu przypadków najważniejszych dla narodu naszego, Wyokie stany zdają się nieczynne, skarbowy projekt Pensyonarza nie roztrząsiony; wojsko, flotta, dłużnicy krajowi nie mają zapewnionego prawem funduszu; iednak Adm. Verhuel wieżdżając za granicę przesłał do portów rozkaz, ażeby okrętów budowlę i uzbrojenie przyspieszono.

Adjutant GL. Gubernatora Janssens na statku Angielskim przybyły, smutną wiadomość przyniósł o stracie całej osady Przygórka dobrej nadziei. Nie bronił się dłu. go w powiatach wewnętrznych, iakieśmy rozumieli. Ztąd powstała przeciw niemu nowe narzekania, dla czego potkawszy się w polu z Angielskim żołnierzem, zwyciężony nie zamknął się raczej w Cap mieście, gdzie mógł czynić odpor dłuższy, i doczekać się spodziewanych posiłków? Dla czego raczej obrał odwrót do kraju, gdzie warownego stanowiska i żywności nie miał przygotowanej? Nic nie mówią przyjaciele na obronę obwinionego rycerza; który sam wkrótce z załogą spodziewany, odpowiadać będzie musiał przed sądem wojskowym.

Sprawa Adm. Dekker zupełnie ukończona. Wyokie Stany podnosząc surowy wyrok wojskowy, uwolniły go od wszelkiej kary cielesnej, za to, iż opuścił stanowisko powierzone obronie swojej od rządu w osadach Afrykańskich, rozumiejąc się być pokrzywdzonym, przez oddaną kommendę najwyższą na morzu Indyjskiem, niższemu w randze Adm. Hartsinck.

Pomieniony wyżey Adjutant G. Janssens, przyniósł wiadomość, że w kilka d. po weyściu swoim do Przygórka, Anglicy postrzegli zawiający do tegoż portu swój okręt kupiecki przez Adm. Linois zdobyty, do osad Batawskich odesłany, przez niewiadomość, że tu znajdował się nieprzyjaciel. Od ludzi swoich dowiedzieli się Anglicy, że Linois długo krążąc między Afrykańskim brzegiem i wyspą S. Helene, poymał kilka statków, był w Brezylji dla opatrzenia się w żywność i wodę, wyszedł na wyprawę nową. Jeżeli jakim przypadkiem ostrzeżony nie będzie o znajdowaniu się nieprzyjaciela w Przygórku, sam podobno w moc iego przyidzie z całą zdobyczą.

Prywatne listy z Londynu d. 22 donoszą, że d. 21 Ministrowie obu izbom Parlamentowym czytali pismo Królewskie względem sporów zaszłych z rządem Pruskim. Jeszcze Admiralicya nie wydawała korsarzom pozwolenia żadnego na zabor statków; lecz Królewskie flotty znaczną ich liczbę codzień do portów sprowadzać zaczęły; niektóre widzieliśmy poymane od Anglików przy brzegach naszych, gdy do Texel zawiać miały. Te same listy znać dają, że nie ustała korespondencya między Ministrami Fox i Talleyrand, z której iednak nikt nie rokuje pokoju blizkiego. Gdyby o samą tylko czyniono zamianę ieńców, dawnym zwyczajem korespondencya byłaby między Admiralicjami stron przeciwnych.

Po odebraney wiadomości o niewczesnym zgonie X. Orange w Niemczech, wielu obywatelów naszych, całej owszem familie dawniej obowiązanej Stadhuderowi temu i

przodkom, wzięły po nim żałobę. Słysząc, iż przed śmiercią oświadczył życzenie Gwilihelm 5, ażeby zwłoki jego w mieście Delft złożone były, gdzie spoczywa Gwilihelm 1 RP. założyciel. Woyska Francuzkie i Batawskie rozkaz odebrały zgromadzić się do dawnego pod Zeyst obozu, w takiej liczbie, iak były r. prz. przed zagaieniem kampanii w Niemczech; najwyższym komendantem zprzymierzeńców będzie G. Michaud.

B R Y T A N N I A W.

LONDYN 19 Kwietnia. Akademia Cambridge, której był Kanclerzem przez lat 23 Pitt Minister, chcą zmarłemu dać dowód wdzięczności swojej, otworzyła subskrypcyą na wystawienie monumentu. W dniu pierwszym dobrowolna składka Akademików 1700 FS. wyniosła, w krótkce pomnożyła się summa do 4900 FS. ile było potrzeba na wykonanie przedsięwzięcia.

Rząd nasz wydał obszerne urządzenie względem żeglugi obojętnych statków, opisując które z nich, w jakim przypadku, i do którego z portów zamkniętymi ogłoszonych mogą zawiać. Pruskie zatrzymują się wszystkie do rozkazu dalszego, ze wszelkim względem na ludzi i własność. Do listy dawniej ogłoszonej, dziś jeszcze Admiralicja przydała imiona 52 okrętów tego narodu poymanych w portach lub na morzu przez floty Królewskie, gdyż korsarze podziśdzien daremnie czekają żadanego pozwolenia na szukanie zdobyczy.

Ministrowie listem okólnym ostrzegli przyjaciół swoich, ażeby za kilka d. znajdował się każdy w stolicy. Zkąd wniosek nietrudny, że interesy największej wagi mają być roztrząsane w izbach Parlamentowych. Zgadywamy, że naprzód Parowie i Reprezentanci stanowią będą, co Anglikom czynić przystoi w trudnych okolicznościach z Berlińskim dworem; powtóre, iakim sposobem zapewniona być powinna żegluga wolna na morzach północnych, gdzie nieprzyjaciel końcem zcieśnienia handlu naszego, zamyśla o zamknięciu cieśniny Sundu. Czego gdyby nawet przez niepodobieństwo, mógł dokazać, iak oświadcza, Anglicy niedawno pokazali światu, że nie sam Sund tylko drogą jest do Bałtyckich portów. Wiadomo, iż r. 1801 po zwycięztwie odniesionem przez Nelsona pod Coppenhagą, Adm. Thornborough część jego floty odprowadzając do brzegów Angielskich, płynął i szczęśliwie przeszedł przez cieśninę Beltem większym nazwaną.

Do przygórka dobrej nadziei Adm Linois przysłał okręt nam wydarty, Ressource, który spotkał przy Afrykańskich brzegach; sam zaś pośpieszył ku wyspie S. Helene, uwiadomiony przez ieńców, że kilka jeszcze statków kompanii wschodnio Indyjskiej znaleźć może w tej stronie. Przeto Popham zostając w porcie z częścią eskadry, okręta Ruby, Polypheme, Renown od 64 armat przeznaczył na szukanie nieprzyjaciela, i zasłone żeglarzów naszych; kilka lekkich statków krąży w mniejszej odległości od osady Batawskiej, ażeby wczesnie wodza ostrzedz mogły, jeżeli snadź Linois z okrętem Marengo i zdobytymi do Przygórka powracać zechce.

Słysząc, iż Admiralicja postanowiła wielką wyprawę przedsięwziąć do Indyi zachodniej, celem podbicia wysp Francuzkich, Martiniki i Guadalupy. Rząd dzisiejszy często zarzucał przeszłemu nieczynność szkodliwą, żeśmy na morzu potężni, wojnę tylko odporną prowadzili. Nowi Ministrowie nie chcąc słyszeć podobnych wymówek, chcą nieprzyjaciółom wydrzeć iedne po drugich najważniejsze osady zamorskie. Poprzednicy ich wymawiali się potrzebą własnej obrony, widząc kraj niazdem zagrożony przez flotyllę. Dziś niema podobnej wymówki. Lądowe woyska Francuzkie nie powróciły z Niemiec; flotylla po większej części rozbroiona, zupełnie bezpieczeństwo daie; słowem czas terazn. jest naysposobniejszy do zadania srogiego ciosu Mocarstwom zprzymierzonym.

Z Indyi wschodniej niepewne i sprzeczne często-kroć przychodzą wiadomości. Niedawno donoszono, że Pan warownej twierdzy Bhurtpore, pod którą G. Lake poniosł klęskę, wchodził znowu do śpiszku przez XX. i narody Indyjskie zkleionego na zniszczenie kompanii; że Holcar do wielkiej potęgi przyszedł; że Scindiah z nim zprzymierzony, odrzucił warunki do ugody iemu podane

od Rządcy Barlow, który natychmiast rozkazał woysku z Europejczyków złożonemu pośpieszać do kraiu Marat-tów, i mocą oręża niespokojnych przymusić do pokoju. Dziś donoszą przeciwnie: że Holcar upadły, iuż nigdy więcej powstać nie może, i upokorzył się kompanii; że Scindiah przyoił z chęcią wezwanie nasze do umów ugodliwych; że inni Panowie mniej możni szukają pokoju; słowem iż nigdy kompania w stanie tak kwitnącym nie była. Obiaśnią wątpliwość urzędowe rapporta wkrótce z Indyi spodziewane.

Kanclerz Petty donosił izbie niższej, że z summy ogólnej w r. prz. daney rządowi na subsidia zagraniczne, zostało w skarbie nie wydanych million 780 t. FS. Tenże oświadczył, że z summy 5 mill. FS. przenoszącej, iak wiele na wydatki tegoroczne skarb Irlandzki potrzebować będzie, 807 t. FS. przeznacza się na artylleryą, 2 mill. 400 t. na woysko lądowe, reszta na procent od długów krajowych i wydatek cywilny. Pożyczyć trzeba dla Irlandyi 3 mill. FS.

Z Ameryką północną pokój zachowamy bez wątpienia. Przybędzie ztamtąd do Londynu wkrótce Burr poseł, nie iuż domagać się mając o zwrócenie zabranych okrętów, nadgodę szkód poczynionych, uwolnienie z omków od Angielskiej służby; lecz o to wszystko traktować będzie z rządem naszym, cokolwiek zgodę i iedność obu stronom tak pożyteczną i potrzebną ugruntować może. Pisma zaś Amerykańskie mówić nie przestały o tajemnej wyprawie. Wspomniany dawniej Peruńczyk G. Miranda, miał wmówić Prezydentowi Jefferson, że bez wielkiej trudności obowiązue się podbić 3 prowincye Ameryki Hiszpańskiej, gdzie, według niego, lud jest skłonny do rozruchów, a Generał liczy wielu przyjaciół. Trudno jednak wierzyć, żeby Amerykanie zgodzili się na takie przedsięwzięcie, zwłaszcza że dotąd wojna z Królem Katolickim ogłoszona nie iest.

Landamman Szwajcarski nieraz prosił w Angielskich trybunałach, ażebyśmy wypłacili rządowi dzisiejszemu RP. summy przed rewolucyą złożone w banku naszym. Ponowił niedawno prozbę Merian; lecz Adwokat królewski oświadczył, że ponieważ rząd Szwajcarski od W. Brytanii nie iest uznanym, dług wypłacony być nie może.

Do przygórka dobrej nadziei wysłana eskadra z 4 okrętów lin. złożona, prowadzi do tej osady 5 regimentów pieszych. Strachan powracający od Madery przyłączyć się ma do Adm. Collingwood z 7 okrętami; zmocnienie potęgi naszej w tych stronach bardzo potrzebne było; iest wiadomość, iż Adm. Salcedo 10 okrętów Hiszpańskich wyprowadziwszy z Carthageny, pokazał się przed Gibraltarską cieśniną. Wodzowie Angielscy dzielić muszą siły i uwagę na obronę Sycylii, i zamknięcie nieprzyjacielskich flott w Cadix, Carthagenie, Toulonie.

Adm. Duckworth donosił z Jamaiki, że pytając się pilnie ieńców poymanych w S. Domingo, wyrozumiał, iż oprócz eskadr pod Adm. Lessaigne i Willaumetz wysłanych z Brestu w Grudniu m. które się składały z 15 okrętów lin. eskadra trzecia z tegoż portu wynieść miała w Styczniu, i płynąć do Indyi zachodniej, z którą połączony Lessaigne chciał tajemną wyprawę przedsiębrać. Ta ponieważ nie przybyła do nowego świata, wnosić trzeba, że inną drogę obrała. Prywatne listy znać dają, że Lessaigne nie był obecny bitwie przegranej, ponieważ znajdował się na lądzie, gdzie dnia poprzedzającego G. Ferrand dawał biesiadę Officyerom eskadry, których wielu nie powróciło do okrętów przed ukazaniem się Anglików. Wódz nasz wymawia nieprzyjaciela, którego w oyczyźnie własnej obwiniono, że nazbyt długo w porcie zabawił; tak czynić kazała potrzeba konieczna naprawy okrętów uszkodzonych nawałnością, gdy się znajdowały przy wyspach Azores.

Za przykładem nieukontentowania i niekarności danym od iednego korpusu ochotników, poszedł drugi w Southwark; ten zgromadzony od Szefa swojego Majora Potts, usłyszał, że Minister Windham mało ceni obywatelską gorliwość, i wprowadzić zamyśla nowości; więc radził, ażeby wszyscy broń złożyli; co natychmiast uczynili ochotnicy w liczbie 100 tylko osob. Nie sły-

szemy o podobnych zdarzeniach w drugich korpusach; rząd zapobieży złemu wprowadzeniem nowego porządku i ćwiczenia.

W Constantinopolu żyje Turczyn imieniem Soliman lat 116 mający; pamięta panowanie Achmeta, Osmara, Mahometa, Mustafy, Abdul Hamida. W młodzieńczym wieku używał opium, według zwyczaju krajowego; które w późniejszym czasie gdy skutku nie czyniło, używać zaczął mocniejszej trucizny, i z nią oswoił się tak dalece, iż codziennie brać mógł sublimatum granów 60. Zląkł się Żyd Aptekarz to widząc, ażeby sam oskarżony nie był o strucie Turczyna. Lord Elgin, poseł Smith, wielu innych Anglików znali dobrze tego człowieka.

Wiadomość do Dublinu i objęcie urzędu Wice Królewskiego przez X. Bedford opisany jest, iak następuje. Gdy X. wysiadał na ląd z okrętu, spotkany był od Maira stolicy, innych urzędników, i liczego ludu; wojsko stało uszykowane; Irlandczykowie napełniali powietrze okrzykami radośnemi. Otoczony iazdą wiechał do zamku, gdzie znalazł radę zgromadzoną, na której prezentował się poprzednikowi swemu Lordowi Hardwicke, siedzącemu na tronie pod baldakinem, otoczonemu Konsyliarzami rządowemi. Zatém czytano edykt Królewski, wynoszący X. Bedford na stopień Wice Króla; słuchano przysięgi, i włożono na niego ozdoby orderu S. Patriciusza; Hardwicke oddał mu szpadę urzędową. Dopiero Wice Król nowy przyjmował zwykle powinszowania od całego zgromadzenia.

Słychać, iż Adm. Russel dziś pilnujący Batawskich brzegów, rozkaz odebrał płynąć do Sundu, dla ubezpieczenia handlu i żeglugi naszej na morzu Bałtyckiem. Adm. Thornborough stoi pod Rochefort z okrętami lin. 1 od 98, 1 od 84, 4 od 74 armat, i 5 fregatami; nieprzyjacieli w tym porcie ma 1 okręt od 120, 4 od 74 armat, 1 od 50, 3 fregaty od 44, kilka mniejszych statków; ta jest eskadrazna iomego Lallemant. Adm. Collingwood rządowi donosił, że z wielką trudnością naprawiwszy 5 lub 4 okręta Hiszpanom i Francuzom zabrane w Trafalgar, co wiele czasu zabrało, zwłaszcza w Gibraltarze, gdzie port jest niewygodny, wszystkie odsyła do Anglii. Równym sposobem Adm. Duckworth sam do nas odprowadzić postanowił 3 okręta wzięte nieprzyjacielowi w S. Domingo. Wszyscy Officyerowie zwycięskiej eskadry tego wodza stopień wyższy otrzymali.

Projekt podany od Ministra Petty względem pożyczki na wydatek tegoroczny 20 mill. FS. niższa izba jednogłośnie pochwiliła. Procent nie największy biorą bankierowie, dowód kredytu u nas nie zachwianego.

Biegała pogłoska, że na statki Hamburgskie i inne obłożne włożył rząd Embargo; inaczej rzecz poszła, tym wolno wynieść z Angielskich portów; lecz zabroniono zawiać na rzeki w Niemczech zamknięte.

P R U S S Y.

BERLIN 3 Maia. Tauenzien kommanderujący wojskiem Pruskim w kraju Bareuth, osadził wsi kilka należących do miasta Norimbergi. Pytał się o przyczynę Senat; i odebrał odpowiedź, że to się stało dla przymuszenia obywateli, ażeby na wolność puszczili żołnierza Pruskiego, który nieprawie został przytrzymany. Tłumaczyli się Senatorowie, iż ów człowiek był zbiegiem z Norimbergi, i sam dobrowolnie powracał do służby oyczystej. Niewiadomo, iakim sposobem ta trudność będzie ułatwiona. Obie strony udały się do dworu naszego.

Poseł Angielski Jackson od rządu swego rozkaz odebrał opuścić stolicę naszą; dano mu pasporta do wyjazdu. Codziennie smutne wiadomości odbieramy o zatrzymaniu statków Pruskich w portach Brytanii W. Słychać, że rząd nasz prawem wetowem zabrać kazał Angielskie, które się znajdują w Embden, Cuxhaven, Stettinie, Gdańsku, i innych portach Monarchii całej. Minister Haugwitz pisał do zgromadzenia kupców Berlińskich, ostrzegając, że ponieważ Angielski rząd, według pewnych doniesień z Londynu przystanych, nie przestanie podobno na włożonem Embargo, lecz kroki nieprzyjacielskie pom-

knąć zamyśla przeciwko całej żegludze poddaństwa Pruskiego; z tego względu handlujący użyć powinni przyzwyczajonej ostrożności. Król zaś Konsulom swoim w Sundzie, Hollandyi, wszystkich miastach portowych zagranicznych przesłał rozkazy, stosowne do ubezpieczenia kupców od przypadku.

Wojska Szwedzkie po wiadomej rozprawie z Półkownikiem Beeren pod Gross Zecher i Ratzeburg, opuściwszy zupełnie kraj Lawenburgski, przez Meklenburg pośpieszyły do Pomeranii swojej. D. 26 kwietnia z głównej kwatery Króla Gustawa Adolfa ogłoszony został raport G. Adjutanta Loewenhielm, o wspomnianem zdarzeniu, ten wódz donosi, że w bitwie z wojskiem Pruskim miał 1 człowieka zabitego, 8 ranionych, i 6 koni utracił; straty naszej nie wyszczególnia. Król Szwedzki poczytując ten postępek za gwałtowny, rozkazał, ażeby we wszystkich portach Monarchii jego, włożono niemieszkać Embargo powszechne na statki Pruskie; rzecz przyszła już do skutku w Pomeranii, gdzie w Stralsund przytrzymane zostały 3 okręta nasze, a w Wolgast. Z Pomeranii zabroniono wyprowadzać konie, których wiele Gustaw Adolf zakupić kazał pod iazdę Szwedzką. Nie upadła pogłoska, iż niektóre regimenta konne i piesze z prowincyi Finlandzkiej przyjdą do Pomeranii.

R Z E S Z A N I E M I E C K A.

MUNICH 24 kwietnia. Marszałek Berthier dotąd bawi u nas; oświadczył niedawno, że zostać ma na miejscu do Lipca m. To samo rozumieć trzeba o wojsku Francuzkiem; wszystkie dywizye stoją w Rzeszy. Soult nie oddalił się z Passau, Mortier z Palatinatu wyższego; Bernadotte z Anspach. Tego kraju obywatele głośno narzekają; utrzymywanie Francuzkich żołnierzy codzień im kosztuje 50 t. zł. ryń. jużłożyli podziśdziń więcej z mill. i jeszcze nie wiedzą, kiedy od tego ciężaru będą uwolnieni. W całej Bawaryi nie mieliśmy prawie dotąd obcego wojska; Ney i Davoust zastępowali Szwabii; lecz zawczora G. Vandamme przybył z tamtąd do Auszpurga, za którym cała dywizya ma pośpieszyć. Bernadotte ma przy sobie 40 t. ludu, 7 t. koni. Dotąd Francuzi nie przestają utwierdzać Braunau, chociaż dawno wiadomość była, że trudności z dworem Wiedeńskim zachodzące, ułatwione zostały, i pomieniona twierdza wkrótce Austryakom wrócić ma być miała.

Uczony Wiebeking, którego Maxymilian I ze służby Austriackiej przyiósł do swojej, zwiedza teraz całą Bawaryę, i gotuje plany, które gdy wykonane będą, kraj przybierze nową postać. Rzeki mają być połączone kanałami spławnymi, wylewające z brzegów zostaną zamknięte w korytach swoich, osuszone błota rozległe, porobione drogi wygodne. Roboty mają być zaczęte, skoro pewni będziemy zachowania pokoju.

W Xięstwie Berg Francyi ustąpionem znajdował się batalion wojska Bawarskiego, któremu do oyczyzny powracać należało; lecz Murat część większą nakłonił, ażeby w Dusseldorf zostali. Tenże, iak słychać, żąda, ażeby do pomienionego miasta z Munich odesłano sławną galerię obrazów, na początku ostatniej wojny z tamtąd wyprowadzoną. Napoleon wszystkim żołnierzom i Officyerom Bawarskim na kampanii ranionym, 3 miesięczną gażę darował. Projekt nowego urządzenia wojsk naszych, nad którym długo pracowali wodzowie wybrani, jeszcze nie przyszedł do skutku; regimenta zostają dotąd w dawnym stanie; na zaciąg półków Szwaycarskich niema rozkazu.

W tym kraju spodziewane są rządowe odmiany. Wiadomo, iż G. Oudinot zajmując Xięstwa Neufchatel i Vallengin od Króla Pruskiego ustąpione, zkonfiskował znalezione tam Angielskie towary, które 5 mill. franków oceniono. Francya głośno nieukontentowanie oświadczyła Landammanowi, że te towary nieprzyjacielskie przez Basel prowadzić dopuścił, mogąc wiedzieć o ich przeznaczeniu do Włoch i prowincyi Francuzkich; co się zprzeciwia przymierzom i przyjaźni trwającej między narodami. Słychać, że w późniejszym czasie Szwaycary mają być przyłączone do kraju naszego; teraz zaś rząd sprawować zacznie w Cantonach Beauharnois.